

Charakterystyka zadań powiatu

Ustrojowa pozycja średniego szczebla samorządu terytorialnego i trzeciego szczebla administracji rządowej.

W przyjętej w roku 1997 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej sformułowane zostały ogólne założenia ustrojowe dla funkcjonowania samorządu terytorialnego. Ich rozwinięciem są ustawy powierzające do wykonywania wybrane zadania publiczne poszczególnym szczeblom samorządu. Od dnia wejścia w życie reformy administracyjnej wprowadzającej trójstopniowy podział terytorialny państwa, tj. od dnia 1 stycznia 1999 r., powołane zostały powiaty, wśród nich Powiat Gliwicki z siedzibą w Gliwicach, położony w województwie śląskim.

Akty prawne konstytuujące samorząd powiatowy to:

- Ustawa z dnia 25 lipca 1998 roku o wejściu w życie ustawy o samorządzie powiatowym, ustawy o samorządzie województwa oraz ustawy o administracji rządowej w województwie,
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 sierpnia 1998 roku w sprawie utworzenia powiatów,
- Ustawa z dnia 24 lipca 1998 roku o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej w związku z reformą ustrojową państwa,
- Ustawa z dnia 29 grudnia 1998 roku o zmianie niektórych ustaw w związku z wdrożeniem reformy ustrojowej państwa,
- Ustawa z dnia 21 stycznia 2000 roku o zmianie niektórych ustaw związanych z funkcjonowaniem administracji publicznej,
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w podziale zadań i kompetencji administracji terenowej.

Powiat wykonuje określone ustawami zadania publiczne w imieniu własnym i na własną odpowiedzialność, posiada osobowość prawną, a jego samodzielność podlega ochronie sądowej.

Akty prawne regulujące działania samorządu powiatowego to:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.,
- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym,
- Uchwała Nr XXIV/198/2021 Rady Powiatu Gliwickiego z dn. 28 stycznia 2021 r. w sprawie ogłoszenia tekstu jednolitego Statutu Powiatu Gliwickiego,
- Uchwała Nr 506/2020 Zarządu Powiatu Gliwickiego z dn. 20 maja 2020 r. w sprawie Regulaminu Organizacyjnego Starostwa Powiatowego w Gliwicach.

Podstawowym aktem prawnym regulującym zasady działania samorządu powiatowego jest ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. *o samorządzie powiatowym*. Działając we własnym imieniu i na własną odpowiedzialność powiat wykonuje określone ustawami zadania publiczne o charakterze ponadgminnym (nienaruszające zakresu działania gmin) w zakresie:

- edukacji publicznej,
- promocji i ochrony zdrowia,
- pomocy społecznej,
- wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- polityki prorodzinnej,
- wspierania osób niepełnosprawnych,
- transportu zbiorowego i dróg publicznych,
- kultury i ochrony dóbr kultury,
- kultury fizycznej i turystyki,
- geodezji, kartografii i katastru,
- gospodarki nieruchomościami,
- administracji architektoniczno-budowlanej,
- gospodarki wodnej,
- ochrony środowiska i przyrody,
- rolnictwa, leśnictwa i rybactwa śródlądowego,
- porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli,
- ochrony przeciwpowodziowej, przeciwpożarowej i zapobiegania innym nadzwyczajnym zagrożeniom życia i zdrowia ludzi oraz środowiska,
- przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy,
- ochrony praw konsumenta,
- utrzymania powiatowych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych,
- obronności,
- promocji powiatu,
- współpracy z organizacjami pozarządowymi,
- telekomunikacji.

Do zadań publicznych powiatu należy również zapewnienie wykonywania określonych w ustawach zadań i kompetencji kierowników powiatowych służb, inspekcji i straży.

Ustawy mogą określać inne zadania powiatu, w tym nakładać na powiat obowiązek wykonywania zadań z zakresu organizacji przygotowań i przeprowadzenia wyborów powszechnych oraz referendów.

Ustawy określają przypadki, w których właściwe organy administracji rządowej mogą nałożyć na powiat obowiązek wykonania określonych czynności w zakresie należącym do zadań powiatu, związanych z usuwaniem bezpośrednich zagrożeń dla bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz z obronnością.

Na podstawie i w granicach upoważnień zawartych w ustawach rada powiatu stanowi akty prawa miejscowego obowiązujące na obszarze powiatu.

W zakresie nieuregulowanym w odrębnych ustawach lub innych przepisach powszechnie obowiązujących, w szczególnie uzasadnionych przypadkach, rada powiatu może wydawać powiatowe przepisy porządkowe, jeżeli jest to niezbędne do ochrony życia, zdrowia lub mienia obywateli, ochrony środowiska naturalnego albo do zapewnienia porządku, spokoju i bezpieczeństwa publicznego, o ile przyczyny te występują na obszarze więcej niż jednej gminy.

W indywidualnych sprawach z zakresu administracji publicznej należących do właściwości powiatu decyzje wydaje starosta, chyba że przepisy szczególne przewidują wydawanie decyzji przez zarząd powiatu.

Starostwo powiatowe działa także na podstawie Zarządzeń Starosty Gliwickiego – aktów prawnych mających charakter wewnętrzny.